

Datum
2017-01-11
Adress
August Palms Plats 1
Diarienummer
STK-2016-1301

Yttrande

Till
Justitiedepartementet

Remiss från Justitiedepartementet av utkastet till lagrådsremiss Uppehållstillstånd för studier på gymnasial nivå Ju2016/08546/L7

Sammanfattning

Utredningens förslag förbättrar villkoren för målgruppen i relation till nuvarande bestämmelser. Den individuella studieplanen och validering av tidigare utbildning blir av yttersta vikt då de utgör beslutsgrund för uppehållstillstånd. Det saknas ett förtydligande av vad aktivt deltagande innebär som tar hänsyn till individuella förutsättningar. Det får inte föreligga oklarheter i de regelverk och anvisningar som skolhuvudmännen har att följa, likaså måste dessa tas fram i god tid inför ikraftträdandet. För att säkerställa att ingen person faller mellan stolarna krävs en viss flexibilitet för individuella prövningar. Utredningen saknar beräkningar som visar att ökade kostnader för utbildningsplatser som i förlängningen bedöms utjämnas med nyanländas etablering på arbetsmarknaden verkligen är kostnadsneutrala. Den kommunala finansieringsprincipen måste därför tillämpas för att finansiera de ökade kostnaderna.

Yttrande

Utredningens förslag förbättrar villkoren för målgruppen i relation till nuvarande bestämmelser. I de fall förslagen inte kommenteras tillstyrks utredningens rekommendationer.

4.1 Längre uppehållstillstånd för den vars tillstånd ska tidsbegränsas enligt den tillfälliga lagen

Den individuella studieplanen blir av yttersta vikt för eleven då den utgör beslutsgrund för uppehållstillstånd. Likaså validering av tidigare utbildning. Individuell studieplan och validering är därmed två områden där Skolverket behöver ge stöd till kommunerna.

9 Återkalla uppehållstillstånd

Det saknas ett förtydligande av vad aktivt deltagande innebär som tar hänsyn till individuella förutsättningar. Studieplan, studieresultat och närvaro får en stor betydelse som beslutsunderlag för uppehållstillstånd. Det får inte föreligga oklarheter i de regelverk och anvisningar som skolhuvudmännen har att följa. Det saknas vidare ett resonemang om det faktum att skolan har ett ansvar för att skapa en god lärandemiljö för elevernas kunskapsutveckling och personliga utveckling. När det gäller barn och ungdomar som lever i utsatta situationer är det

av särskild betydelse att främja närvaro då omfattande frånvaro för den enskilde eleven kan leda till stora svårigheter. Främjande insatser innebär att arbeta övergripande och förebyggande för att öka elevernas närvaro och därmed minimera frånvaron i utbildningen. Om skolan bedömer att eleven har ogiltig frånvaro, meddelar de det till CSN som då stoppar kommande utbetalningar och fattar ett beslut. Då förslaget innebär en omfattande administrativ börda krävs vidare en problematisering av hur krav på skolan, att ta fram intyg som ska styrka det aktiva deltagandet i utbildningen, kan påverka relationen till berörda elever och i förlängningen deras studieresultat, beroende på hur kraven ska utformas och vem i skolan som ska utföra handlingen. Det krävs även ett resonemang om hur arbetet ska organiseras för att undvika en omfattande administrativ börda för skolan.

13 Ikraftträdande-och övergångsbestämmelser

Regelverk och anvisningar som rör skolhuvudmän måste tas fram i god tid inför ikraftträdandet. Elever som redan påbörjat sina gymnasiestudier måste så fort som möjligt få tydlig information om vad förändrad lagstiftning innebär. Staten har ett stort ansvar i detta varför Skolverket bör få ett informationsuppdrag med målsättning att stödja skolhuvudmännens arbete med målgruppen.

14 Kostnader och andra konsekvenser

De barn som riskerar att utvisas under sin skoltid har ofta svårt att tillgodogöra sig undervisningen då de oroar sig för framtiden varför förslagen utifrån en aspekt av barnperspektivet välkomnas. I förslaget hänvisas till barnperspektivet då det genom olika åldersgränser säkerställs att personer under 18 år inte riskerar att skiljas från sin familj och bli ensamma kvar om övriga familjemedlemmars uppehållstillstånd löper ut. Det är positivt att barn inte skiljs från sina föräldrar, men frågan är mer komplex än så. Det saknas t.ex. en konsekvensanalys av hur det 17-åriga barnet påverkas av att veta att hen kan vara den enda i familjen som får stanna i landet efter hens 18-årsdag. Detta torde utgöra en tämligen stor påfrestning på ett barn. Vidare kan det finnas yngre syskon i familjen, vilka utvisas tillsammans med familjen och därigenom skiljs från sitt äldre syskon. Barnperspektivet även utifrån deras intresse saknas i barnkonsekvensanalysen. Separation från sina familjemedlemmar kan även antas påverka en 18-åring i negativ bemärkelse. Det saknas därför även en diskussion kring hur förslagen kan påverka unga vuxnas hälsa, studiemotivation, arbetsro, anknytning och etablering i samhället.

Utredningen saknar beräkningar som visar att ökade kostnader för utbildningsplatser som i förlängningen bedöms utjämnas med nyanländas etablering på arbetsmarknaden verkligen är kostnadsneutrala. Den kommunala finansieringsprincipen måste därför tillämpas för att finansiera de ökade kostnaderna för utbildningsplatser och det kommunala utjämningsystemet är också en faktor att ta hänsyn till.

Övriga synpunkter

Åldersgränserna i lagförslagen är många och har en komplicerad struktur. För att säkerställa att ingen person faller mellan stolarna krävs en viss flexibilitet för individuella prövningar.

Det saknas ett resonemang kring förslaget konsekvenser för personer som inte har uppnått lagförslagets undre åldersgränser men som under sitt tillfälliga uppehållstillstånd på 13 månader hinner påbörja ett gymnasialt introduktionsprogram eller nationellt program. Det saknas ett förtydligande kring om individen kommer att kunna söka uppehållstillstånd för fortsatta studier på nationellt gymnasieprogram när det tillfälliga uppehållstillståndet löpt ut.

Mot bakgrund av ovanstående föreslås kommunstyrelsen att avge yttrande till Justitiedepartementet i enlighet med stadskontorets förslag.

Ordförande

.....
Karin Stjernfeldt Jammeh
.....

Sekreterare

.....
Pia Kanold
.....

I ärendet har Magnus Olsson (SD) och Anders Olin (SD) anmält att de avser lämna in en skriftlig reservation.